

Vec C-310/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

29. apríl 2024

Vnútroštátny súd:

Sofijski rajonen säd

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

22. apríl 2024

Žalobca:

YL

Žalovaná:

„Elektrozpredeľitelní mreži Zapad“ EAD

Predmet konania vo veci samej

Negatívna určovacia žaloba, ktorou žalobca navrhuje určiť, že nie je povinný zaplatiť faktúru za elektrinu na základe odhadovanej spotreby za posledné tri mesiace pred odpočtom elektromera, ktorý mal poruchu a presne nezaznamenával skutočnú spotrebu

Predmet a právny základ návrhu

Výklad smernice (EÚ) 2019/944, nariadenia (EÚ) 2019/943 a smernice 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o otázku, ako sa stanovujú ceny elektriny, ktoré zložky treba zahrnúť a ako sa má uplatňovať zásada energetickej efektívnosti; výklad smernice 2011/83 v súvislosti s otázkou, či je spotrebiteľ povinný zaplatiť cenu za odhadnuté množstvo elektriny, ak má meracie zariadenie poruchu alebo nemeria správne a dôvodom sú vonkajšie faktory, resp. vonkajšie faktory neexistujú; ďalej výklad týkajúci sa primeranosti sieťových nákladov a povinnosti spotrebiteľov znášať tieto náklady na základe toho, že dodávateľ/prevádzkovateľ musí mať motiváciu obmedziť svoje straty.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa [slovné spojenie] „poplatkov... vrátane... energie na krytie strát“ v zmysle článku 46 ods. 2 písm. d) smernice 2019/944 a článku 18 ods. 8 nariadenia 2019/943 vykladať v tom zmysle, že zahŕňa aj spotrebovanú elektrinu, ktorú meracie zariadenie nenameralo, ak chýbajúce alebo nesprávne nameranie elektriny u spotrebiteľa

a) zapríčinili vonkajšie faktory;

b) nezapríčinili vonkajšie faktory;

a táto príčina nebola prevádzkovateľom siete alebo dodávateľom elektriny včas odstránená, takže vyúčtovanie je založené na „odhadovanom“ množstve elektriny za zákonom stanovené obdobie, ktorého koniec závisí od toho, kedy dodávateľ zistil technickú poruchu?

2. Má sa povinnosť regulačného orgánu podľa článku 59 ods. 1 písm. a) smernice 2019/944 vykladať v tom zmysle, že zásada stanovenia transparentných kritérií pre prenosové alebo distribučné tarify alebo príslušnej metodiky je zachovaná, ak tarifa pokrýva náklady prevádzkovateľa v prípade poruchy meracieho zariadenia (meracie zariadenie nezaznamenáva alebo má technickú poruchu) vo výške odhadovaných strát za odhadované obdobie, ak poruchu

a) zapríčinili vonkajšie faktory;

b) nezapríčinili vonkajšie faktory;

a prevádzkovateľ sústavy alebo dodávateľ elektriny, ktorý je vlastníkom meracieho zariadenia, poruchu včas neodstránil?

3. Má sa článok 18 ods. 1 a 7 nariadenia 2019/943 vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátna úprava, podľa ktorej sa náklady spotrebiteľa na elektrinu určujú na základe odhadu jeho spotreby elektriny za odhadované obdobie bez overenia množstva elektriny, ktorú skutočne spotreboval, v prípade poruchy meracieho zariadenia, ktorú

a) zapríčinili vonkajšie faktory;

b) nezapríčinili vonkajšie faktory?

4. Má sa článok 27 smernice 2011/83/EÚ vykladať v tom zmysle, že spotrebiteľ musí zaplatiť cenu za odhadované množstvo elektriny za odhadované obdobie, ak meracie zariadenie nezaznamenáva skutočnú spotrebu elektriny, nachádza sa mimo pozemku spotrebiteľa a jeho poruchu

a) zapríčinili vonkajšie faktory;

b) nezapríčinili vonkajšie faktory?

5. Má sa článok 10 ods. 4 smernice 2019/944 vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátna úprava, ktorá oprávňuje dodávateľa elektriny/prevádzkovateľa siete prepočítať množstvo elektriny tak, že nahradí odhadované množstvo elektriny, ktoré malo byť spotrebované v odhadovanom období, ak meracie zariadenie nemeria správne, je mimo dosahu spotrebiteľa a jeho poruchu

a) zapríčinili vonkajšie faktory;

b) nezapríčinili vonkajšie faktory?

Predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, článok 1, článok 2 body 1 a 2, článok 3 ods. 1 a 2, článok 9 ods. 1, 2 a 3, článok 18 ods. 1 až 4, článok 27

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ, odôvodnenie 83, článok 1, článok 2 body 1 až 4, článok 10 ods. 1

a 2, článok 10 ods. 3 písm. a), b), d), e), f), g) a h), ako aj článok 10 ods. 4 až 12, článok 46 ods. 2 písm. d), článok 59 ods. 1 písm. a) a r)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou, článok 18 ods. 1, 3, 7 a 8

Predpisy vnútroštátneho práva

GRAŽDANSKI PROCESUALEN KODEX (OBČIANSKY SÚDNY PORIADOK)

Článok 7 ods. 3 Súd *ex offio* preskúma, či spotrebiteľská zmluva obsahuje nekalé podmienky. Účastníkom konania umožní vyjadriť sa k tomu.

ZAKON ZA ENERGETIKATA (ZÁKON O ENERGETIKE)

Podľa ustanovenia článku 83 ods. 1 sa výstavba a prevádzka elektrických sietí vykonáva v súlade s ustanoveniami, ktoré sú uvedené v Pravila za izmervane na količestvoto električeska energija (Pravidlá pre meranie elektrickej energie) (ďalej len „PIKEE“) a definujú zásady merania, metódy a miesta merania, ako aj postup a metódy prepočtu množstva elektriny v prípade, že elektrina nie je meraná vôbec alebo je meraná nesprávne alebo nepresne. Tieto pravidlá vydáva Komisia za energijno i vodno regulirane (Regulačná komisia pre oblasť energetiky a vodných zdrojov, Bulharsko) (ďalej len „regulačná komisia“) na návrh elektroenergetických podnikov a regulačná komisia aj elektroenergetické podniky ich uverejňujú na svojich webových stránkach.

Ustanovenie § 1 tohto zákona obsahuje okrem iného definíciu „domácnosti ako odberateľa“: odberateľ, ktorý odoberá elektrinu alebo teplo z centrálného zásobovania teplom s horúcou vodou alebo parou ako teplonosným médium na vykurovanie, klimatizáciu a dodávku teplej vody alebo zemný plyn pre vlastnú spotrebu v domácnosti.

PRAVILA ZA IZMERVANE NA KOLIČESTVOTO ELEKTRIČESKA ENERGIJA (PRAVIDLÁ PRE MERANIE MNOŽSTVA ELEKTRICKEJ ENERGIE)

Podľa článku 1 tieto pravidlá stanovujú najmä požiadavky na presnosť merania a na skúšanie technických a metrologických vlastností meracích zariadení/sústav a súvisiacich signalizačných prípojok, práva a povinnosti vlastníka meracej sústavy a účastníkov obchodov s elektrinou, podmienky a postupy pri zisťovaní prípadov, keď elektrina nie je meraná, je meraná nesprávne alebo nepresne, podmienky, postupy a metódy prevádzkovania miest a zariadení pre certifikované meracie zariadenia.

Pravidlá takisto upravujú, že príslušný prevádzkovateľ distribučnej sústavy testuje certifikované meracie zariadenia, či spĺňajú stanovené požiadavky vrátane presnosti merania.

Okrem týchto testov musí prevádzkovateľ siete (vlastník certifikovaného meracieho zariadenia) na mieste zabezpečiť technické skúšky certifikovaného meracieho systému/zariadenia a výmenu alebo úpravu programu parametrov certifikovaného meracieho systému. Odčítanie údajov z certifikovaného meracieho zariadenia nepredstavuje technickú kontrolu v zmysle týchto pravidiel.

V oddiele IX pravidiel sa definuje postup a metódy prepočtu množstva elektriny.

V článku 49 tohto oddielu sa upravuje, že príslušný prevádzkovateľ siete musí vyhotoviť zápisnicu o zisteniach o kontrole vykonanej v súlade s týmito pravidlami, ktorú musí podpísať jeden z jeho zástupcov a užívateľ alebo jeho zástupca. Ak sa pri kontrole zistí, že certifikované meracie zariadenie nespĺňa predpísané metrologické a/alebo technické vlastnosti, že je narušená jeho celistvosť a/alebo funkčnosť alebo že existuje podozrenie, že do neho bol pridaný cudzí prvok, zariadenie sa odoberie, zapečatí plombou s označením príslušného prevádzkovateľa siete a jedinečným číslom a zašle sa orgánu dohľadu zodpovednému za metrologické skúšky do 14 dní od dátumu skúšky.

Ak príčiny poruchy certifikovaného meracieho zariadenia boli spôsobené vyššou mocou v zmysle predpisov, príslušný prevádzkovateľ siete môže upustiť od zaslania odstráneného certifikovaného meracieho zariadenia príslušnému orgánu metrologického dozoru.

V uvedených prípadoch musí príslušný prevádzkovateľ siete potom nainštalovať funkčné certifikované meracie zariadenie.

Ustanovenie článku 50 upravuje podrobnosti o výpočte množstva elektriny v prípade chýbajúceho merania alebo neprípustných odchýlok pri meraní certifikovaným meracím zariadením, v článku 51 v prípade nesprávneho pripojenia do elektrickej siete a v článku 52 v prípade technickej chyby certifikovaného meracieho zariadenia, v dôsledku ktorej spotrebovaná elektrina tečie meracou sústavou, ale táto nezaznamenáva množstvá a nie je možné zistiť žiadne vonkajšie vplyvy.

Podľa ustanovenia článku 56 je prevádzkovateľ distribučnej sústavy v prípade prepočtu množstva elektriny podľa tohto oddielu pravidiel povinný vystaviť užívateľovi faktúru za prepočítané množstvo elektriny, prepočet mu vysvetliť a informovať ho o výške úhrady za sieťové služby (s výnimkou poplatku za prístup do distribučnej sústavy, ktorý sa vypočítava na základe poskytnutého výkonu), ako aj o „povinnostiach voči verejnosti“. Množstvo elektriny prepočítané podľa odseku 1 sa fakturuje na základe odhadovanej trhovej ceny elektriny za obdobie prepočtu, ktorú regulačná komisia určí na pokrytie technických nákladov.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Účastníci konania sa zhodujú na tom, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, pozemku a domu, ktorá je od 10. apríla 2022 pripojená do prenosovej sústavy elektrickej energie, a že žalovaná bola v rozhodnom období a na rozhodnom mieste oprávnená dodávať a fakturovať elektrickú energiu. Mala povolenie ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy a dodávateľ elektriny. V databáze žalovanej bol pre predmetný pozemok založený odberateľský účet pre dodávku a spotrebu elektriny. Je nesporné, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá spotrebiteľská zmluva o dodávke elektriny na sporné obdobie a miesto a že dom žalobcu bol vybavený elektromerom (technickým meracím zariadením), ktorý bol umiestnený za hranicami pozemku.
- 2 Ďalej je nesporné, že zamestnanci žalovanej kontrolovali elektromer 10. apríla 2023. Ten sa nachádzal v kovovej skrinke na ulici, ktorá bola prístupná len zamestnancom žalovanej. Po kontrole 10. apríla 2023 bol elektromer odmontovaný a zaslaný na kontrolu do Bălgarski institut po metrologija (Bulharský inštitút metrológie, Bulharsko) (ďalej len „BIM“), ktorý merač skontroloval. Tieto skutkové zistenia boli uvedené aj v znaleckom posudku, ktorý súd získal.
- 3 Z kontroly jednoznačne vyplynulo, že denný tarifný elektromer nekumuloval namerané hodnoty a že meracie zariadenie nemalo žiadne viditeľné nedostatky, a to ani zvonku ani na doskách plošných spojov či na jednotlivých dieloch elektromera vrátane jeho softvéru. BIM dospel k záveru, že elektrická energia tečúca cez merač nebola akumulovaná podľa nastavenej tarify a že elektromer nespĺňal metrologické vlastnosti ani požiadavky na presnosť merania elektrickej energie.
- 4 Na základe týchto výsledkov žalovaná vystavila faktúru podľa článku 50 ods. 1 písm. b) PIKEE. Uvádza, že vzhľadom na to, že meracie zariadenie malo poruchu, právny základ pre výpočet odhadovanej spotreby elektriny existuje za obdobie troch mesiacov pred kontrolou, a to od 11. januára 2023 do 10. apríla 2023. Odhadovaná spotreba, ktorú žalovaná vypočítala, bola 3 168 kWh. Na základe cien elektriny platných v tom čase bola fakturovaná suma 2 058,26 leva (BGN) (približne 1 000 eur). Túto sumu žalovaná vypočítala výlučne na základe dennej tarify, ktorá je drahšia ako nočná tarifa.
- 5 Žalobca sa domnieva, že túto sumu nedlhuje, pretože nevedel o poruche elektromera, k meraču nemal prístup a odhad mohol byť vyhotovený aj za kratšie obdobie, konkrétne za obdobie, keď mal elektromer poruchu. Preto podal negatívnu určovaciu žalobu, ktorou navrhuje určiť, že nedlhuje žiadnu platbu za odhadovanú spotrebu elektrickej energie za posledné tri mesiace pred kontrolou.
- 6 Žalovaná so žalobou nesúhlasí v celom rozsahu a tvrdí, že suma bola vypočítaná v súlade s článkom 50 ods. 1 písm. b) PIKEE – ak certifikovaný merač nevykonáva žiadne merania alebo vykonáva merania s nedovolenou odchýlkou.

- 7 Zo súdneho znaleckého posudku vyplynulo, že v čase kontroly 10. apríla 2023 elektromer v dome žalobcu nezaznamenával úplný odber elektrickej energie. Elektrina cez elektromer sítě tiekla, ale odchýlka merania bola väčšia, ako je prípustné. Elektromer nekumuloval na svojom displeji žiadne namerané hodnoty. Elektrinu prepustil, ale nekumuloval ju vo svojom počítadle/na displeji, a teda nespracoval impulzy, t. j. nenameral elektrickú energiu, ktorá ním prešla. Najmä v období od 20. januára 2023 do 20. februára 2023 elektromer nemeral úplne. V období od 21. februára 2023 do 9. apríla 2023 meral len čiastočne. Kontrola sa uskutočnila 21. apríla 2023. Zariadenie teda v období od 20. januára 2023 do 9. apríla 2023 meralo neúplne, resp. čiastočne.
- 8 Zo súdneho znaleckého posudku vyplýva, že žalovaná dala sporný elektromer naposledy skontrolovať dňa 14. marca 2018. Nasledujúca kontrola sa uskutočnila v deň, ktorý je predmetom sporu, 12. apríla 2023. Žalovaná nemala diaľkový prístup k elektromeru, aby mohla v reálnom čase odčítať hodnoty a skontrolovať stav zariadenia, preto neboli vykonané diaľkové odpočty, ale len odpočty zamestnancami žalovanej. Na mieste sa nenachádzajú žiadne meracie zariadenia na monitorovanie hodnôt elektrickej energie. Znalec preto nemohol určiť presné množstvo elektrickej energie, ktorú žalobca spotreboval za obdobie, v ktorom zariadenie meralo neúplne, resp. čiastočne (od 20. januára 2023 do 9. apríla 2023).
- 9 Je nesporné a vyplýva to aj zo znaleckého posudku, že sporný elektromer nezaznamenával pretečenú elektrickú energiu v plnom rozsahu. Na meracie zariadenie nemali vplyv žiadne vonkajšie faktory, nedošlo k žiadnym poruchám v systéme pripojenia a v rozvodnom zariadení k prenosovej sústave. So softvérom sa nemanipulovalo. Bolo zistené, že príčinou poruchy elektromeru bola vnútorná chyba, technická porucha elektromeru. Elektromer bol chybný.
- 10 Je jednoznačné, že žalobca bol informovaný o vykonanej kontrole a žalovaná mu vystavila faktúru na spornú sumu, ktorú aj dostal. Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom a boli vyhotovené potrebné zápisnice. Žalobca bol o kontrole a jej výsledkoch informovaný.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 11 Právny spor sa týka právnej situácie, a nie skutkového stavu veci. Žalobca tvrdí, že fakturovanú sumu nedlhuje, s čím žalovaná nesúhlasí. Je sporné, či konanie žalovanej nie je v rozpore s ochranou spotrebiteľa. Môže dodávateľ elektriny z úradnej moci a jednostranne dodatočne požadovať fakturované sumy, ak elektromer nevykazoval žiadne namerané hodnoty, nenachádzal sa na pozemku spotrebiteľa a bol vo vlastníctve dodávateľa? Otázkou je, či je spotrebiteľ bez toho, aby sa dopustil vlastného zavinenia, povinný zaplatiť predmetnú sumu za odhadovanú spotrebu elektriny za posledné tri mesiace (úmyselná porucha merača), bez toho, aby bolo zrejmé, koľko spotreboval v dennej a nočnej tarife. Cena sa totiž líši v závislosti od tarify.

- 12 Vzniká otázka, či je postup žalovanej primeraný z hľadiska ochrany spotrebiteľa, t. j. či spoločnosť môže spotrebiteľovi jednostranne prepočítať spotrebu elektriny z dôvodu, že elektromer, ku ktorému však spotrebiteľ nemal prístup, mal poruchu, pričom prepočet vychádza z odhadovaného množstva elektriny na základe kapacity elektromera za odhadované obdobie, a nie za skutočné obdobie, počas ktorého došlo k poruche elektromera. Spornou otázkou je, či má spotrebiteľ zodpovedať za odhadovanú cenu elektriny za odhadované obdobie, ak mal jeho elektromer síce poruchu, ale merač je vo vlastníctve žalovanej a pod kontrolou dodávateľa a dodávateľ ho bez zbytočného odkladu neodstránil a nevymenil za nový merač, najmä vzhľadom na to, že posledná kontrola sa uskutočnila päť rokov pred spornou kontrolou.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 13 V odôvodnení 83 smernice 2019/944 sa stanovuje zásada zníženia strát v sieti (ako súčasť všeobecnej zásady energetickej efektívnosti) a diaľkový odpočet a diaľkové monitorovanie siete v reálnom čase prevádzkovateľmi distribučných sústav.
- 14 Pokiaľ ide o straty v sieti, bulharský zákonodarca prijal ustanovenie článku 83 ods. 1 bodu 6 a článku 83 ods. 2 zákona o energetike, na základe ktorého regulačná komisia, regulačný orgán v zmysle smernice 2019/944, stanovila pravidlá merania množstva elektrickej energie.
- 15 Regulačná komisia zahrнула do PIKEE ustanovenia o výpočte, na základe ktorých sa pri určovaní množstva elektriny, ktorú spotrebiteľ spotreboval za odhadované obdobie (odhadovaná spotreba elektriny), uplatňuje zásada bezdôvodného obohatenia. Pravidlá sa vzťahujú na niekoľko prípadov.
- 16 V prípade technickej poruchy meracieho zariadenia v dôsledku preukázanej zmeny v systéme pripojenia alebo v prípade vplyvu vonkajších faktorov na technické meracie zariadenie, ktorý bol spôsobený konaním (zavinením) odberateľa, dodávateľ elektriny účtuje sumu za množstvo elektriny odhadnuté podľa článku 50 PIKEE za cenu stanovenú regulačnou komisiou. To znamená, že článok 50 PIKEE upravuje spôsob výpočtu len v prípade vonkajšieho vplyvu na meranie spotreby alebo typu pripojenia. Ak sa koncový spotrebiteľ neoprávnene pripojil k prenosovej sústave, dodávateľská spoločnosť vystaví faktúru za elektrinu v súlade s ustanoveniami článku 51 PIKEE.
- 17 Ak má elektromer poruchu alebo nemeria správne bez toho, aby išlo o vonkajší vplyv zo strany spotrebiteľa, vyúčtovanie sa vykoná podľa článku 52 PIKEE. Toto ustanovenie umožňuje dodávateľovi, aby v prípade poruchy spotrebiča bez vonkajšieho vplyvu zo strany spotrebiteľa vyúčtoval sumu na základe odhadovanej spotreby elektriny.
- 18 V prípade poruchy alebo nepresnej funkcie tarifného spínača môže dodávateľ účtovať sumu podľa článku 53 PIKEE. Podľa bulharskej právnej úpravy je tarifný

spínač hodinami, ktoré riadia dennú a nočnú reguláciu. Do 1. apríla 2024 sa totiž cena elektriny líšila podľa dennej alebo nočnej tarify.

- 19 Ustanovenia článkov 50 až 53 PIKKE zohľadňujú zásadu bezdôvodného obohatenia (zásada náhrady za spotrebovanú, ale nenameranú elektrinu). Pravidlá vychádzajú z toho, že spotrebiteľ počas určitého obdobia v prípade, že nedošlo k meraniu alebo ak došlo k poruche technického meracieho zariadenia, spotreboval určité množstvo elektriny v nočnej alebo dennej tarife. Regulačná komisia stanovila fikciu pre obdobie spotreby elektriny, množstvo elektriny a tarifu elektriny.
- 20 V uvedených ustanoveniach sa množstvá elektriny, ktoré sú uvedené v článkoch 50 až 53 PIKKE, považujú za straty v sieti prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Strata je elektrina spotrebovaná zákazníkom, ktorá nebola nameraná meracím zariadením. Odberateľ preto neplatí za skutočne spotrebované množstvo elektriny. Ustanovenia PIKKE zavádzajú aj fikciu odhadovaného množstva elektriny bez zohľadnenia konkrétnych okolností príslušnej domácnosti.
- 21 Tieto ustanovenia stanovujú „odhadované“ množstvo elektriny na určité obdobie, ktoré závisí od toho, kedy dodávateľ/prevádzkovateľ zistí poruchu zariadenia. Ak sa zistí neskôr, dodávateľ účtuje elektrinu za vyššiu cenu, ako keby sa zistila skôr. Je to preto, lebo ceny elektriny sa aktualizujú a zvyšujú každých niekoľko mesiacov.
- 22 Podľa citovaných vnútroštátnych ustanovení predstavuje elektrina, ktorú elektromer namerá, náklady, ktoré musí niesť spotrebiteľ v rozsahu a počas obdobia stanoveného v norme. Tým sa má zohľadniť zásada bezdôvodného obohatenia. Z právneho hľadiska pritom ide o zásadu povinnosti spotrebiteľa zaplatiť dodávateľovi elektriny náhradu za hodnotu. Dôvodom tejto povinnosti zaplatiť náhradu je skutočnosť, že elektromer zlyhal, nemerá správne alebo bol ovplyvnený vonkajšími faktormi, ale že je možné predpokladať, že spotrebiteľ napriek tomu elektrinu spotreboval.
- 23 Článok 46 ods. 2 písm. d) smernice 2019/944 zároveň stanovuje, že transfer elektriny zahŕňa poplatky vrátane energie na krytie strát. Podľa článku 18 ods. 8 nariadenia 2019/943 regulačný orgán členského štátu uzná tieto náklady prevádzkovateľa sústavy a zahrnie ich do distribučných taríf, aby prevádzkovateľov distribučných sústav podnietil k zvyšovaniu efektívnosti. Týmto opatrením sa dodávateľom/prevádzkovateľom majú poskytnúť stimuly, aby optimalizovali svoje siete s cieľom znížiť straty v dôsledku energetickej efektívnosti.
- 24 V tejto súvislosti nie je jasné, ktoré prvky zahŕňa formulácia „poplatkov... vrátane... energie na krytie strát“ v zmysle článku 46 ods. 2 písm. d) smernice 2019/944 a článku 18 ods. 8 nariadenia 2019/943. Majú sa tieto ustanovenia vykladať v tom zmysle, že poplatky na krytie strát zahŕňajú aj spotrebovanú, ale meracím zariadením nezaznamenanú elektrickú energiu, ak

chýbajúce alebo nesprávne zaznamenanie elektrickej energie v priestoroch spotrebiteľa a) bolo spôsobené správaním spotrebiteľa, b) nebolo spôsobené správaním spotrebiteľa, ale v dôsledku poruchy zariadenia a prevádzkovateľ siete alebo dodávateľ elektrickej energie včas neodstránil následok chýbajúceho merania?

- 25 V nariadení 2019/943 je zakotvená zásada proporcionality. Podľa nej by náklady mali byť zahrnuté do taríf. Pre vnútroštátny súd vzniká otázka, či to nie je v rozpore s povinnosťou prevádzkovateľov/dodávateľov zvyšovať efektívnosť svojich sietí znižovaním nákladov na dodávku elektriny. V tomto prípade sa zistilo, že kontrola predmetného merača bola pred 12. aprílom 2023 vykonaná v roku 2018. Dodávateľ elektriny preto v období od roku 2018 do roku 2023 neprijal žiadne opatrenia na kontrolu a údržbu zariadenia. Až keď 12. apríla 2023 zistil poruchu zariadenia, vypočítal sumu, ktorá mala podľa zákonných ustanovení pokryť jeho náklady za dodanú, ale nenameranú energiu. Môžu byť straty za nenamerané množstvo elektrickej energie, o aké ide v tomto prípade, účtované spotrebiteľovi, ak dodávateľ alebo prevádzkovateľ siete včas neodstránil poruchu meracieho zariadenia? Vnútroštátny súd vychádza z toho, že zahrnutie nákladov na krytie strát, o aké ide vo veci samej, by znížilo motiváciu dodávateľa elektriny/prevádzkovateľa siete znižovať svoje straty, pretože náklady by potom neniesol priamo [on], ale konečný spotrebiteľ.
- 26 Preto nie je jasné, či je s článkom 18 ods. 8 nariadenia 2019/943 v rozpore taká vnútroštátna úprava, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej je spotrebiteľ povinný zaplatiť prevádzkovateľovi siete alebo dodávateľovi elektriny odhadovanú spotrebu elektrickej energie, ak elektromer bez zavinenia spotrebiteľa nezaznamenal spotrebu alebo ju zaznamenal nesprávne a dodávateľ alebo prevádzkovateľ príčinu toho včas neodstránil.
- 27 Na druhej strane je regulačný orgán podľa článku 59 ods. 1 písm. a) smernice 2019/944 oprávnený stanovovať alebo schvaľovať prenosové alebo distribučné tarify alebo ich metodiky. V tejto súvislosti nie je jasné, či ustanovenie článku 59 tejto smernice povoľuje takú úpravu, akou je vnútroštátna úprava, podľa ktorej sa do tarify zahrnú náklady prevádzkovateľa na dodanú a spotrebovanú energiu, ktorá nebola nameraná alebo v dôsledku chyby meracieho zariadenia bola nameraná nepresne. Má sa táto povinnosť regulačného orgánu vykladať v tom zmysle, že stanovovanie prenosových alebo distribučných taríf alebo metodík na základe transparentných kritérií sa dodržiava v prípadoch, keď poruchu meracieho zariadenia a) zapríčinilo správanie spotrebiteľa alebo b) nezapríčinilo správanie spotrebiteľa, ale chybný merač? Do úvahy treba vziať skutočnosť, že táto tarifa zahŕňa prevádzkové náklady dodávateľa elektriny/prevádzkovateľa siete v prípade porúch meracích zariadení, ktoré dodávateľ/prevádzkovateľ siete neodstránil bez zbytočného odkladu, a to vo výške odhadovaných strát za odhadované obdobie.
- 28 Ustanovenie článku 18 ods. 1 nariadenia 2019/943 okrem toho v neprospech spotrebiteľa stanovuje, že spotrebiteľ je povinný platiť prevádzkovateľovi

prenosovej sústavy poplatky, ktoré odrážajú náklady na sieť, a v odseku 7, že tieto náklady sa orientujú podľa využívania distribučnej siete užívateľmi siete. Nie je jasné, ako by tieto náklady mali odrážať využívanie distribučnej sústavy jej užívateľmi – či na základe odhadovanej fakturácie, alebo na základe skutočne účtovaných nákladov/strát. Má sa článok 18 ods. 1 a 7 nariadenia 2019/943 vykladať v tom zmysle, že povoľuje takú vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá stanovuje metódy výpočtu nákladov spotrebiteľa na elektrinu na základe odhadu spotreby elektriny v rámci odhadovaného obdobia bez toho, aby sa v prípade poruchy technického meracieho zariadenia (elektromera) vychádzalo z množstva elektriny, ktoré spotrebiteľ skutočne spotreboval?

- 29 Podľa článku 3 smernice 2011/83 patria zmluvy o dodávke elektriny do rozsahu pôsobnosti ochrany spotrebiteľa. V tomto prípade je jasné a účastníci konania to nespochybňujú, že medzi nimi existuje zmluvný vzťah o dodávke elektriny do uvedeného miesta. Ustanovenie článku 27 smernice 2011/83 oslobodzuje spotrebiteľa od povinnosti zaplatiť dodávateľovi elektriny sumu presahujúcu objednanú dodávku elektriny. Toto ustanovenie teda stanovuje zásadu, že spotrebiteľ musí zaplatiť len za dodávku elektriny, ktorú skutočne spotreboval. Na druhej strane ustanovenia PIKEE stanovujú vo vnútroštátnom práve zásadu, že treba zaplatiť za odhadované množstvo elektriny za odhadované obdobie, ak meracie zariadenie nebolo technicky spôsobilé namerať spotrebu elektrickej energie v iných prípadoch, ako sú uvedené v článkoch 50 až 53 PIKEE. Platba za odhadované množstvo elektrickej energie, ktoré nebolo skutočne namerané, sa podľa bulharskej právnej úpravy uskutočňuje vo svetle zásady znižovania nákladov na elektrickú energiu (zásada energetickej efektívnosti), ktorá je stanovená v odôvodnení 83 smernice 2019/944. Tieto náklady energetickej siete sa presúvajú na spotrebiteľa. Nehovoriac o tom, že článok 4 smernice 2011/83 upravuje zásadu, že členské štáty nemôžu zaviesť ustanovenia viac prísne, ako sú ustanovenia stanovené v smernici. Preto nie je jasné, či sa článok 4 a článok 27 smernice 2011/83 majú vykladať v tom zmysle, že povoľujú vnútroštátnu úpravu, ktorá ukladá odberateľovi elektriny v domácnosti povinnosť zaplatiť odhadované množstvo elektriny za odhadované obdobie, ak meracie zariadenie skutočne nezaznamenalo množstvo elektriny, bolo mimo dosahu spotrebiteľa a nezaznamenanie bolo a) spôsobené vonkajším vplyvom na merač alebo správaním spotrebiteľa, alebo b) nebolo spôsobené ani vonkajším vplyvom, ani správaním spotrebiteľa, ale poruchou zariadenia, za predpokladu, že spotrebiteľ nemal prístup k meraciemu zariadeniu a dodávateľ/prevádzkovateľ poruchu zariadenia neodstránil bez zbytočného odkladu. Má sa článok 27 smernice vykladať v tom zmysle, že spotrebiteľ musí v prípade nesprávneho alebo nepresného merania merača, ktoré nie je spôsobené jeho správaním, zaplatiť len za množstvo, ktoré skutočne spotreboval?
- 30 V ustanovení článku 10 ods. 4 smernice 2019/944 sa okrem toho stanovuje, že dodávateľia musia svojim odberateľom oznámiť všetky zmeny ceny dodávky. Konečná cena pre odberateľa sa teda vypočíta z množstva spotrebovanej elektriny a ceny za jednotku množstva. V tejto súvislosti nie je jasné, či sa má článok 10 ods. 4 smernice 2019/944 vykladať v tom zmysle, že s ním nie je v rozpore

vnútroštátne ustanovenie, ktoré za vyššie uvedených okolností oprávňuje dodávateľa elektriny/prevádzkovateľa siete nahradiť množstvo elektriny odhadom množstva spotrebovanej elektriny za odhadované obdobie.

- 31 Výklad uvedených ustanovení práva Únie je potrebný na to, aby sa určilo, čo treba rozumieť pod nákladmi na krytie strát v sieti a či má tieto náklady niesť dodávateľ alebo spotrebiteľ. Na jednej strane zaťaženie dodávateľa takýmito nákladmi ho podnieti k zvýšeniu jeho energetickej efektívnosti (zásada energetickej efektívnosti) a na druhej strane sa tým zabezpečí ochrana spotrebiteľa v EÚ (spotrebiteľ musí platiť len za svoju spotrebu elektriny). V súvislosti s ochranou spotrebiteľa je takisto potrebný výklad otázky, či spotrebiteľ musí platiť za odhadované množstvo elektriny v odhadovanom období, ak nie je zodpovedný za nemeranie. Potreba výkladu vyplýva z nutnosti preskúmať primeranosť zavedenej vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa platieb za elektrinu v prípade poruchy elektromera s ohľadom na pravidlá Únie o ochrane spotrebiteľa v prípade dodávateľských služieb. Výklad je okrem toho potrebný, aby sa objasnilo, či je v prípade poruchy elektromera prípustné, aby regulačný orgán zaviedol fikciu za spotrebovanú elektrinu.
- 32 Z uvedených dôvodov je potrebné predložiť vo veci podľa článku 267 ods. 1 písm. b) ZFEÚ Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania. Nie je jasné, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby spotrebiteľ zaplatil za dodanú elektrinu sumu, ktorá sa vypočíta na základe odhadovaného množstva elektriny za odhadované obdobie bez toho, aby sa overilo, či spotrebiteľ toto množstvo elektriny počas tohto obdobia naozaj spotreboval. Je pri tvorbe faktúr za elektrinu prípustné zavádzanie fikcií, o aké ide v tomto konaní? Vnútroštátny súd konštatuje, že výklad práva Únie je nevyhnutný pre správne vyriešenie sporu, aby bolo možné posúdiť rozsah ochrany práv spotrebiteľa a uplatnenie zásady energetickej efektívnosti v prípade, že sa náklady prenášajú na spotrebiteľa bez toho, aby sa overila skutočná spotreba.